

INFORMACJA O WYNIKACH KONTROLI BEZPIECZEŃSTWA ZABAWEK

Warszawa, 2018 r.

INFORMACJA O WYNIKACH KONTROLI BEZPIECZEŃSTWA ZABAWEK

Termin: I kwartał 2018 roku

Kontrolujący w ramach planu: 8 wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej

(w Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Olsztynie, Opolu, Rzeszowie, Szczecinie i we Wrocławiu).

Cel kontroli: sprawdzenie i ocena, czy wprowadzone do obrotu zabawki spełniają wymagania określone w przepisach rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 października 2016 r. w sprawie wymagań dla zabawek¹.

Spełnianie wymagań określonych w przepisach rozporządzenia MRiF

Zakres podmiotowy kontroli: kontrolami objęto 92 przedsiębiorców, w tym:

- 44 placówki sprzedaży detalicznej,
- 36 sprzedawców hurtowych,
- 12 sklepów wielkopowierzchniowych.

Zakres przedmiotowy kontroli: skontrolowano 722 zabawki.

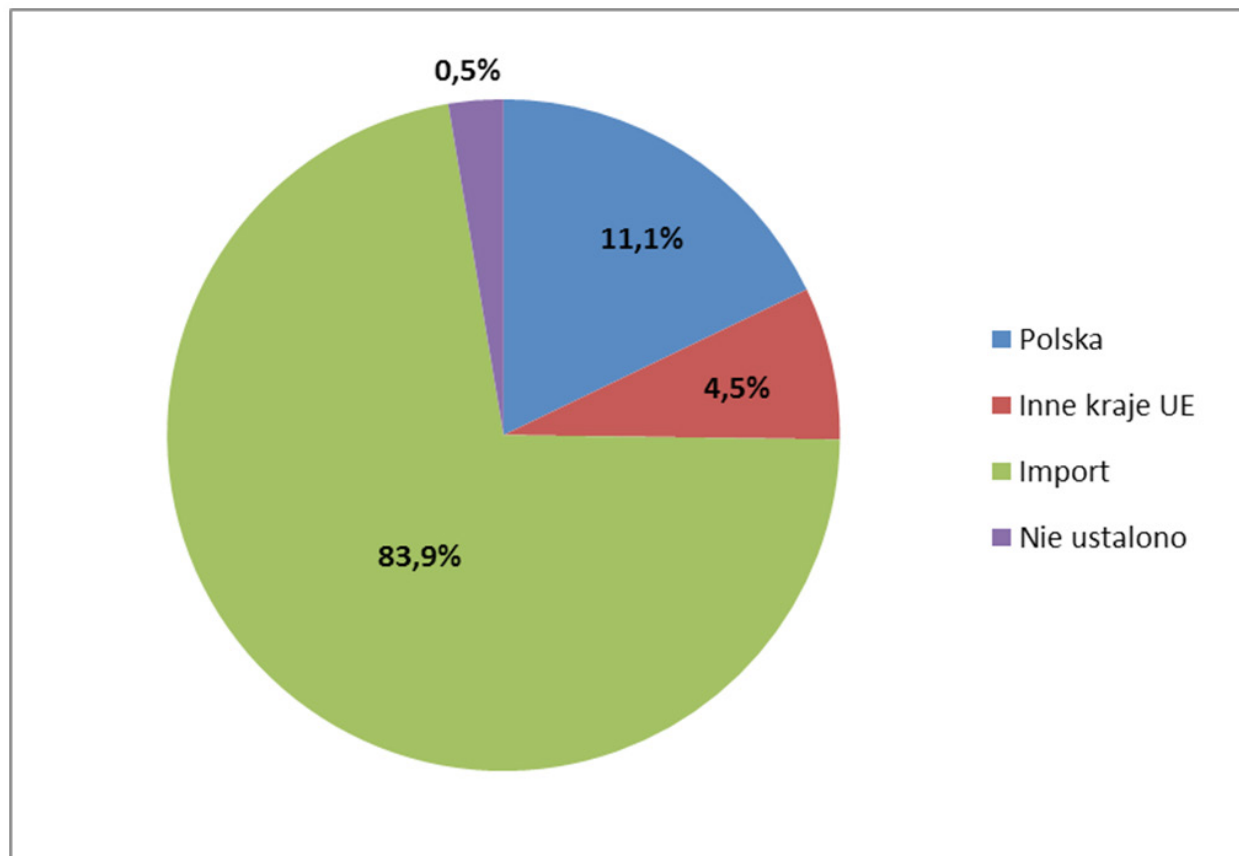
Wyniki kontroli: łącznie zakwestionowano 222 zabawki (30,7 proc. ogółu skontrolowanych).

Kontrolą objęto następujące kategorie zabawek: kostiumy, przebrania i maski, książki o wartości zabawowej, lalki, pojazdy napędzane mechanicznie i/lub elektrycznie, sprzęt audiowizualny, zabawki do pchania i pociągania, zabawki konstrukcyjne i układanki, zabawki pociskowe (w tym pistolety typu Nerf Gun), zabawki przedstawiające różne sceny i modele, zabawki wspomagające naukę

¹ Dz. U. z 2016 r., poz. 1730, dalej: rozporządzenie MRiF.

Informacja o wynikach kontroli bezpieczeństwa zabawek

Wykres 1. Pochodzenie skontrolowanych zabawek

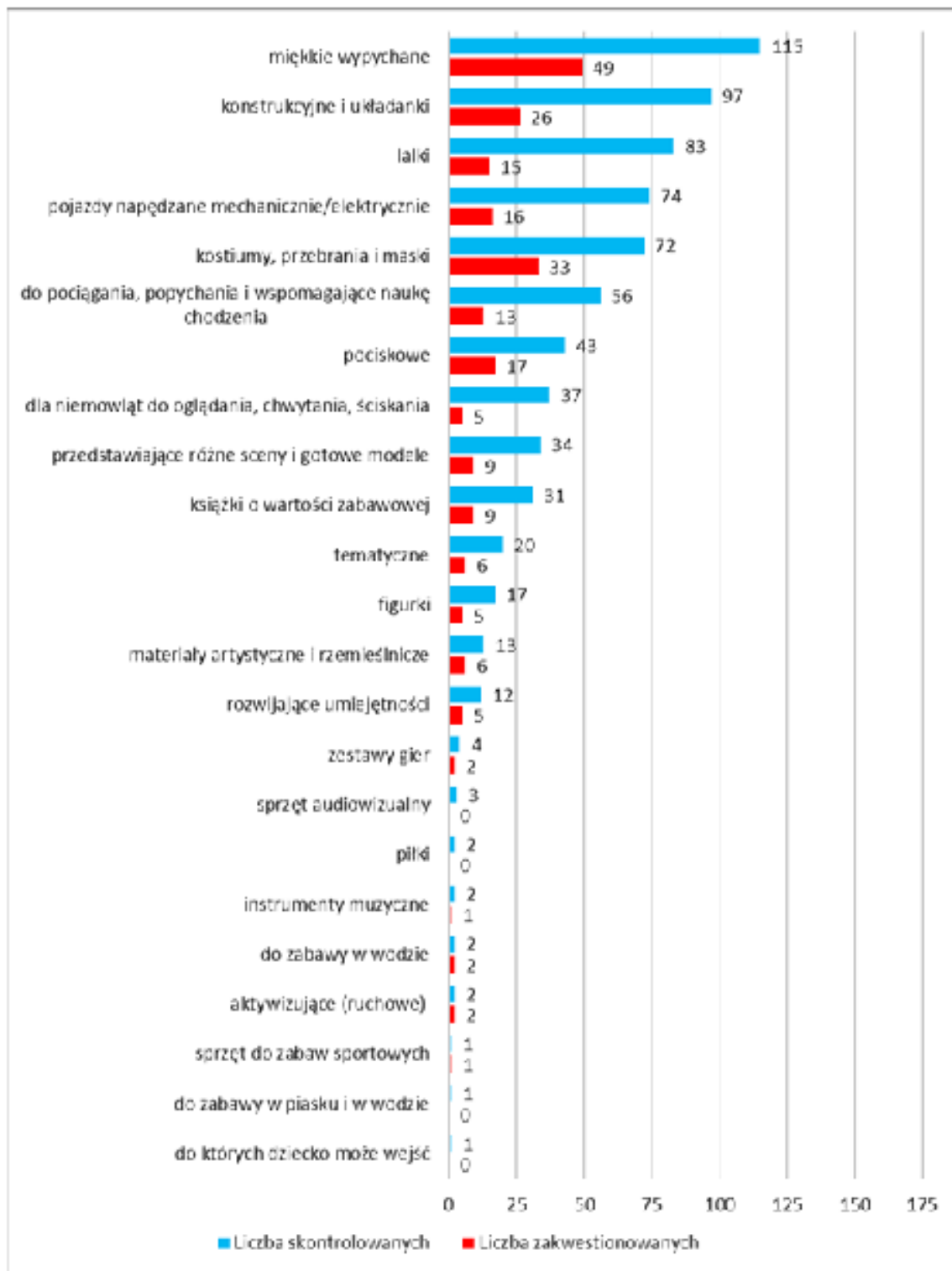
Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

Wyniki kontroli: łącznie zakwestionowano 222 zabawki (30,7 proc. ogółu skontrolowanych).

Kontrolą objęto następujące kategorie zabawek: kostiumy, przebrania i maski, książki o wartości zabawowej, lalki, pojazdy napędzane mechanicznie i/lub elektrycznie, sprzęt audiowizualny, zabawki do pchania i pociągania, zabawki konstrukcyjne i układanki, zabawki pociskowe (w tym pistolety typu Nerf Gun), zabawki przedstawiające różne sceny i modele, zabawki wspomagające naukę chodzenia, zabawki wypchane miękkie, zestawy flamastrów.

Informacja o wynikach kontroli bezpieczeństwa zabawek

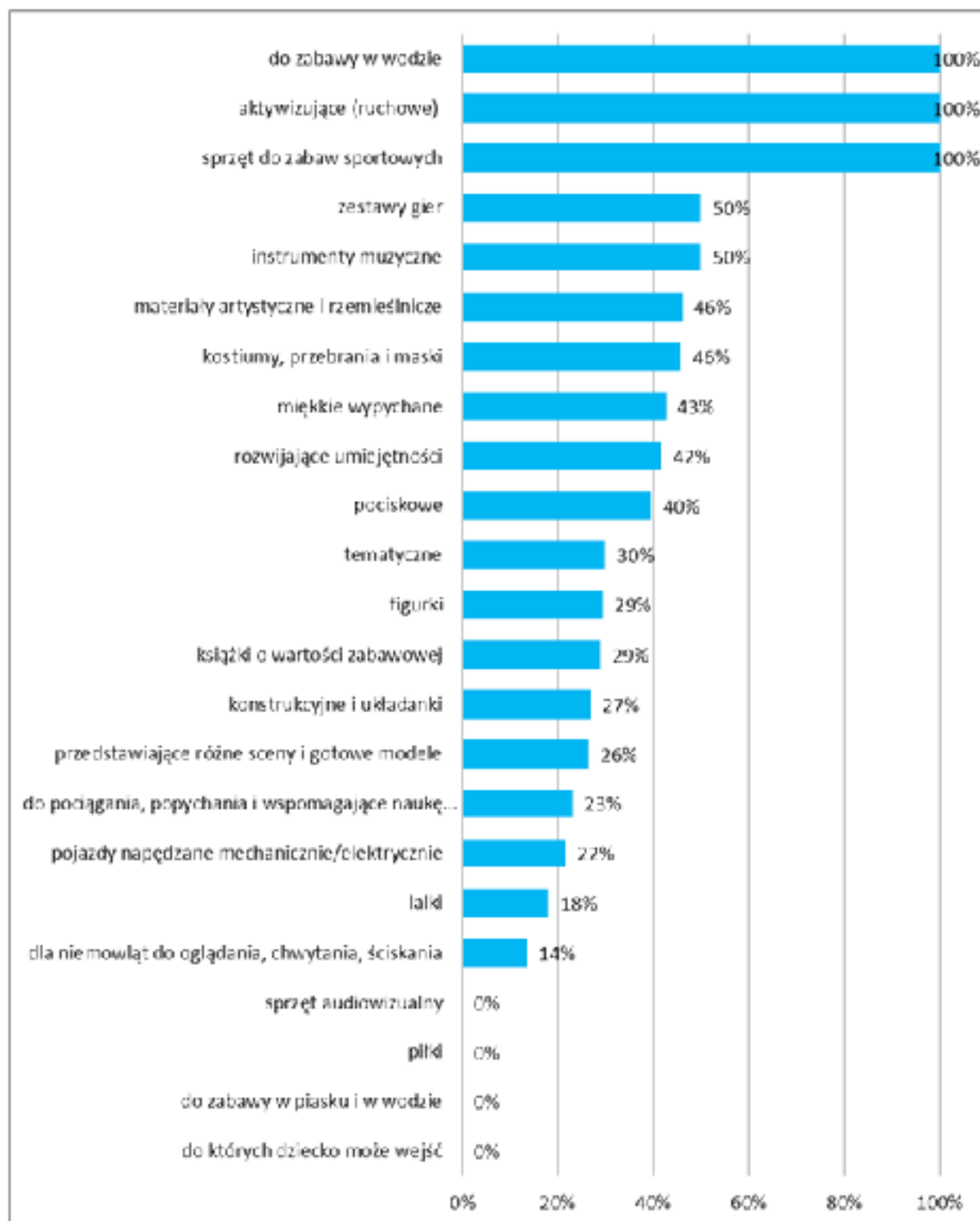
Wykres 2. Liczba zabawek skontrolowanych i zakwestionowanych w poszczególnych kategoriach.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

Informacja o wynikach kontroli bezpieczeństwa zabawek

Wykres 3. Odsetek zabawek zakwestionowanych w poszczególnych kategoriach.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

Informacja o wynikach kontroli bezpieczeństwa zabawek

Stwierdzone niezgodności w zakresie formalnym dotyczyły głównie:

- braku danych producenta – w 54 przypadkach,
- braku ostrzeżeń – w 21 przypadkach,
- umieszczenia nieprawidłowych ostrzeżeń – w 7 przypadkach,
- braku danych importera – w 30 przypadkach,
- niezasadnego umieszczenia ostrzeżenia „nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 3 lat” – w 24 przypadkach,
- braku wskazania wymaganych ostrzeżeń dot. ryzyka na zabawkach nieodpowiednich dla dzieci poniżej 3 roku życia – w 4 przypadkach,
- nieprawidłowo sporządzonej deklaracji zgodności – w 99 przypadkach,
- braku instrukcji użytkowania – w 13 przypadkach,
- braku instrukcji i ostrzeżeń w języku polskim – w 6 przypadkach,
- braku deklaracji zgodności – w 24 przypadkach,
- wskazania nieprawidłowych lub nieistniejących ostrzeżeń na zabawkach nieodpowiednich dla dzieci poniżej 3 roku życia – w 11 przypadkach,

Badania laboratoryjne: zakres badań laboratoryjnych obejmował sprawdzenie spełniania wymagań bezpieczeństwa i właściwości chemicznych² określonych dla poszczególnych kategorii zabawek w rozporządzeniu MRiF oraz następujących normach zharmonizowanych:

- a. EN 71-1:2014 (PN-EN 71-1:2015-01) „Bezpieczeństwo zabawek. Część 1:

Właściwości mechaniczne i fizyczne”(dalej: PN-EN 71-1),

- b. EN 71-2:2011+A1:2014 (PN-EN 71-2:2011+A1:2014-06) „Bezpieczeństwo zabawek. Część 2: Palność” (dalej: PN-EN 71-2)
- c. EN 71-3:2013+A1:2014 (PN-EN 71-3+A1:2014-12) „Bezpieczeństwo zabawek. Część 3: Migracja określonych pierwiastków” (dalej: PN-EN 71-3),
- d. EN 62115:2005 ze zmianami A2:2011, A11:2012, A12:2015 (PN-EN 62115:2005 wraz ze zmianami A11:2012, A12:2015) „Zabawki elektryczne. Bezpieczeństwo użytkowania” (dalej: PN-EN 62115:2005).

Podmioty badające: Specjalistyczne Laboratorium Badania Zabawek UOKiK w Lublinie (w zakresie punktów a-d) oraz Specjalistyczne Laboratorium Produktów Włókienniczych i Analizy Instrumentalnej UOKiK w Łodzi (pod kątem występowania niedozwolonych substancji chemicznych).

Wyniki badań laboratoryjnych: łącznie przebadano 106 próbek zabawek, z czego w 28 próbkach stwierdzono niezgodności w zakresie konstrukcji, wykonania bądź właściwości chemicznych zastosowanych materiałów (26,4 proc. zbadanych).

W Specjalistycznym Laboratorium Badania Zabawek w Lublinie przeprowadzono łącznie badania 87 próbek zabawek, stwierdzając niezgodności w zakresie konstrukcji, wykonania i zastosowanych materiałów w 27 próbkach (31 proc. zbadanych).

² Właściwości chemiczne dla zabawek określone są w pkt 3 „Szczegółowe wymagania w zakresie właściwości chemicznych” Załącznika nr 1 „Szczegółowe wymagania bezpieczeństwa” do rozporządzenia MRiF.

Informacja o wynikach kontroli bezpieczeństwa zabawek

Najczęściej pojawiające się niezgodności polegały na:

- występowaniu lub pojawieniu się podczas badań małych elementów mieszczących się całkowicie w cylindrze do badania małych części, mogących powodować udławienie lub uduszenie dziecka;
- pęknięciu szwów zabawki miękkiej wypchanej, w wyniku czego dostępne było wypełnienie z materiału włóknistego wewnątrz zabawki, co stwarza ryzyko udławienia;
- zawyżonej, swobodnej długości linek w zabawkach do pociągania, popychania i wspomagających naukę chodzenia, co stwarza ryzyko uduszenia;
- obecność dostępnych zadziórów zowodujących rany lub otarcia, stwarzających nadmierne ryzyko urazu;
- zaniżonej grubości folii opakowania, co stwarza ryzyko uduszenia.

W Specjalistycznym Laboratorium Produktów Włókienniczych i Analizy Instrumentalnej w Łodzi przeprowadzono łącznie 19 badań laboratoryjnych zabawek pod kątem występowania ftalanów (substancje działające toksycznie na rozrodczość i posiadające właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego), stwierdzając przekroczenie dopuszczalnego stężenia tych substancji w 1 zabawce (5,3 proc zbadanych - ftalan bis(2-etyloheksylu w lalce, przekroczenie 25,9%+/-4,2%).

Działania Inspekcji Handlowej: w przypadku niezgodności o charakterze formalnym, które można wyeliminować, inspektorzy IH występowali do przedsiębiorców, odpowiedzialnych za wprowadzenie zabawki do obrotu, z wnioskiem o podjęcie dobrowolnych działań – łącznie 139 razy (w 91 przypadkach podmioty podjęły

działania - szczegółowe informacje dostępne są w wojewódzkich inspektoratach Inspekcji Handlowej).

Ogólne wnioski z kontroli: porównując z kontrolą zabawek przeprowadzoną w I kwartale 2017 roku (podobny zakres przedmiotowy kontroli), należy stwierdzić wzrost odsetka zakwestionowanych zabawek o 8,6 p.p. Podczas kontroli w I kwartale 2017 roku zakwestionowano łącznie 22,1 proc. objętych sprawdzeniem zabawek, podczas gdy w IV kwartale 2017 r. odsetek ten wyniósł 30,7 proc.

W przypadku niezgodności o charakterze formalnym najczęściej kwestionowano brak danych producenta i nieprawidłowo sporządzoną deklarację zgodności. Te niezgodności są niezmiennie najczęściej występującymi nieprawidłowościami od początku obowiązywania przepisów (tj. od 2013 roku).

Kolejną często spotykaną niezgodnością formalną jest brak stosownych ostrzeżeń lub umieszczanie ostrzeżeń sprzecznych z przewidywanym użytkowaniem zabawki. Polega to najczęściej na wskazaniu konieczności „nadzoru osoby dorosłej”, podczas gdy charakter i funkcja zabawowa danej zabawki nie wymaga takiego nadzoru. Należy podkreślić, że nadzór taki jest konieczny jedynie w przypadku zabawek, których używanie może stanowić potencjalne zagrożenie, np. zabawki funkcjonalne, do utrzymywania ciała dziecka w wodzie, chemiczne. Takie ostrzeżenie wprowadza w błąd kupującego rodzica, sugerując występowanie nieistniejącego w rzeczywistości ryzyka.

Niezmiennie, do najczęściej występujących nieprawidłowości dot. bezpieczeństwa należy występowanie lub pojawianie się podczas badań małych elementów mieszczących się całkowicie w cylindrze do badania małych części, mogących powodować udławienie lub uduszenie dziecka. Obejmuje to sytuacje łatwego odrywania się małych elementów zabawki, takich jak oczka lub

Informacja o wynikach kontroli bezpieczeństwa zabawek

guziki zabawek miękkich wypchanych. Połknięcie przez dziecko, szczególnie do 3 roku życia, takiego elementu może spowodować poważne konsekwencje dla zdrowia, w skrajnym przypadku udławienie lub uduszenie.

PORADY DLA KONSUMENTÓW

Zabawki odgrywają istotną rolę w wszechstronnym rozwoju dziecka. Zabawa powinna sprawiać dziecku radość, nie stwarzając przy tym żadnego zagrożenia dla zdrowia lub życia. Zatem w tej części raportu chcemy przedstawić wskazówki, na co należy zwrócić szczególną uwagę, przy zakupie zabawki.

Wybierając zabawkę pamiętajmy, że każda zabawka (lub jej opakowanie) powinna posiadać oznakowanie znakiem CE, który potwierdza zgodność z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa.

W zależności od rodzaju zabawki, bez względu na wiek dziecka, dla którego jest ona przeznaczona, należy zwrócić uwagę na następujące cechy:

- Części wystające – rurki i sztywne elementy w postaci części wystających, które mogą stanowić niebezpieczeństwo przebicia ciała dziecka, powinny być osłonięte. Wymaganie dotyczy części wystających lub sztywnych elementów zabawki (np. kierownice w rowerach, dźwignie w gokartach, ramy

wózków dla lalek), które mogą spowodować posiniaczenie lub przekłucie skóry. Rozmiar i kształt końcówki osłony nie zostały przewidziane, z wyjątkiem zabawek hulajnóg, ale końcówki osłony powinny posiadać wystarczająco dużą powierzchnię, która pozwoli uniknąć przekłucia ciała.

- Mechanizmy składające się w innych zabawkach składających się, np. w deskach do prasowania, składanych krzeselkach lub stołach itp., które mogą charakteryzować się działaniem nożycowym powinny mieć ogranicznik zabezpieczający lub blokadę zabezpieczającą.
- Zabawki, które posiadają drzwi, pokrywę lub podobne urządzenie zamykające powinny być zaprojektowane w sposób umożliwiający swobodne otwarcie drzwi. Zatem na drzwiach, pokrywach itp. urządzeniach zamykających wewnątrz zabawki, nie mogą być zastosowane guziki, zamki błyskawiczne itp. elementy złączne.
- Zabawki skrzynie o odchylnych, otwierających się pionowo pokrywach na zawiasach powinny być wyposażone w mechanizmy podtrzymujące pokrywę, aby przeciwdziałać nagłemu urwaniu się lub zamknięciu pokrywy. Mechanizm podtrzymujący pokrywę nie powinien wymagać wyregulowania przez użytkownika w celu zapewnienia odpowiedniego podtrzymania pokrywy.
- Wszystkie sztywne materiały, które zakrywają twarz, takie jak okulary ochronne, hełmy kosmiczne lub maski na twarz (wizjery) nie powinny odsłaniać niebezpiecznych ostrych krawędzi, niebezpiecznych ostrych zakończeń lub luźnych części, które mogą wpaść do oka. Dotyczy to również zabawek wykonanych ze sztywnych materiałów z

Informacja o wynikach kontroli bezpieczeństwa zabawek

wyciętymi otworami na oczy oraz zabawek zakrywających oczy.

W przypadku zabawek przeznaczonych dla dzieci w wieku poniżej 3 lat należy również zwrócić uwagę na niżej wymienione cechy:

- Materiały wypełniające – materiały wypełniające nie powinny zawierać żadnych twardych ani ostrych zanieczyszczeń, takich jak kawałki metalu, gwoździe, igły i drzazgi.
- Zabawki nie powinny posiadać części o wymiarach umożliwiających dziecku ich połknięcie.
- Linki przy zabawkach – długość linek (np. przy zabawka do ciągnięcia), zawierających części dodatkowe, które mogą tworzyć zaciągające się pętle, nie powinny przekraczać 220 mm
- Dostępne szkło i porcelana – nie powinny być stosowane w konstrukcji zabawek przeznaczonych dla dzieci w wieku poniżej 3 lat.
- Opakowania – wykonane z elastycznych tworzyw sztucznych, o obwodzie otworu większym niż 380 mm nie powinny być zamykane za pomocą ściągnięcia sznurka lub linki.

Kupując zabawkę należy także zwrócić uwagę, czy – w zależności od rodzaju zabawki – dołączone zostały ostrzeżenia, sformułowane w języku polskim.

- Zabawki nieprzeznaczone dla dzieci w wieku poniżej 3 lat - na zabawkach, które nie są przeznaczone dla dzieci w wieku poniżej 36 miesięcy, ale mogą być dla nich niebezpieczne, powinno być podane ostrzeżenie: „Nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 36 miesięcy” lub „Nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 3 lat” razem z krótkim wskazaniem określonego niebezpieczeństwa, które jest

powodem ograniczenia. Zamiast ww. treści może być umieszczony przedstawiony poniżej symbol.

Celem tego ostrzeżenia jest informowanie dorosłych o tym, że zabawki mogą być niebezpieczne dla dzieci w wieku poniżej 3 lat. Powyższe ostrzeżenie nie jest wymagane na zabawkach, które - z uwagi na swoją funkcję, wymiary, cechy, właściwości lub inne oczywiste powody - są wyraźnie nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 36, np. mikroskop, maszyna do szycia, skrzynka narzędziowa, zabawki – zestawy chemiczne.

Zabawki, które ze względu na swoje cechy i funkcje, są zwykle uważane za odpowiednie lub przeznaczone dla dzieci poniżej 3 roku życia (np. zabawki miękkie wypchane do przytulania i trzymania), nie powinny być niebezpieczne dla tych dzieci, np. ze względu na małe elementy, piłeczki itp.

- Pociski - zabawki pociskowe zdolne do wystrzeliwania przedmiotów innych niż pociski dostarczone z zabawką oraz zabawki pociskowe i łuki ze strzałami zdolne do wystrzeliwania pocisku o energii kinetycznej większej niż 0,08J powinny być zaopatrzone w następujące ostrzeżenie: „Ostrzeżenie! Nie celować w oczy i twarz.”
- Imitacje masek i kasków ochronnych – na zabawkach, które są imitacjami masek

Informacja o wynikach kontroli bezpieczeństwa zabawek

i hełmów ochronnych (np. hełmów motocyklowych, przemysłowych hełmów ochronnych lub hełmów strażackich) lub na ich opakowaniu, jeśli takie istnieje, powinno znajdować się następujące ostrzeżenie: „Ostrzeżenie! To jest zabawka. Nie stanowi ochrony.”

Dokonując zakupu zabawki należy także zwrócić

uwagę, czy w odpowiednich przypadkach zostały dołączone instrukcje: montażu, użytkowania, konserwacji sformułowane w języku polskim.

Zabawki z pociskami powinny być zaopatrzone w instrukcje użytkowania, które zwracają uwagę użytkownika na ryzyko związane z używaniem innych pocisków niż te dostarczone z zabawką lub zalecanych przez producenta.

Opracowanie:

Sporządził: Departament Nadzoru Rynku - Wydział Monitorowania Systemu Nadzoru Rynku